

NOTAT

Maj 2022
2021-6

Udmøntnings- og administrationsgrundlag for pulje til bedre trafiksikkerhed i 2023, 2024 og 2025

Færdselssikkerhedskommissionens handlingsplan for 2021-2030 har som målsætning at nå ned på max. 90 dræbte og max. 900 alvorligt tilskadekomne i 2030. I handlingsplanen er der udpeget fem fokusområder på baggrund af ulykkesstatistikken. Disse fem fokusområder er: Eneulykker, frontalkollisioner, ulykker i kryds, ulykker med lette trafikanter og ulykker med unge bilførere.

Vejdirektoratet udarbejder løbende ulykkesstatistikker, og det er på baggrund af disse statistikker muligt at få et overblik over de primære trafiksikkerhedsproblemer på det danske vejnet.

Hvis man ser på dræbte og tilskadekomne fordelt på trafikantgrupper, udgjorde personer i personbiler i 2019 41 % af dræbte og tilskadekomne i trafikken, mens cyklister, knallertkørere og fodgængere i 2019 udgjorde 48 % af de dræbte og tilskadekomne. Såfremt indsatserne målrettes ulykker med personbiler eller lette trafikanter, vil man kunne påvirke en stor del af ulykkerne.

De hyppigst forekommende ulykkestyper er:

- 1) Frontalkollisioner med motorkøretøjer i landområder
- 2) Eneulykker med motorkøretøjer i landområder
- 3) Fodgængerulykker i byområder
- 4) Krydsulykker med motorkøretøjer i landområder

Pulje til bedre trafiksikkerhed i Infrastrukturplan 2035

Med infrastrukturplan 2035 er der afsat i alt 700 mio. kr. til en pulje til forbedring af trafiksikkerheden i perioden 2022-2035. Af puljens i alt 700 mio. kr. blev 50 mio. kr. udmøntet i 2022 til initiativer på statsvejnettet og adfærdsregulerende tiltag. Den resterende pulje på 650 mio. kr. skal udmøntes i perioden 2023-2035.

Puljen foreslås fordelt på følgende tre overordnede områder: statsvejnettet, det kommunale vejnet samt adfærdsregulerende tiltag.

Da ca. en ud af tre dødsulykker sker på statsvejene, og da ca. 50 pct. af trafikken afvikles der, kan en målrettet indsats på statsvejnettet have en væsentlig betydning for at nå målene i Færdselssikkerhedskommissionens handlingsplan.

Ligeledes er det vigtigt med en målrettet indsats på det kommunale vejnet, da to tredjedele af dødsulykkerne sker på det kommunale vejnet, som udgør 95 % af landets samlede vejnet.

Derudover har trafikanternes adfærd ofte afgørende betydning for, at ulykken sker. Det er dermed vigtigt at have fokus på adfærdsregulerende tiltag for at kunne præge trafikanternes adfærd.

Pulje til bedre trafiksikkersheds fokus skal målrettes og tilpasses løbende

Der lægges op til, at puljernes fokus løbende revurderes, idet puljen til bedre trafiksikkersheds fokus fra start har været meget bred. Det anbefales, at ny viden løbende kan indgå i udmøntningen af midlerne i puljen, og som noget nyt vil det være muligt at målrette puljer eller dele af puljer til temaer.

Det foreslås, at der i første omgang for årene 2023, 2024 og 2025 aftales, hvilke indsatsområder puljerne skal have fokus på.

Tabel 1: Årligt afsat beløb til udmøntning

2023	50 mio. kr.
2024	50 mio. kr.
2025	50 mio. kr.

Det foreslås, at der årligt afsættes 43,5 mio. kr. til projekter på henholdsvis statsvejnettet og det kommunale vejnet samt 5 mio. kr. til adfærdsregulerende tiltag. Derudover afsættes der årligt 1,5 mio. kr. til Vejdirektoratets arbejde med puljeprojekterne, herunder projektering af projekterne på statsvejene.

Det foreslås, at puljen på 43,5 mio. kr. fordeles således, at den samlede pulje i 2023 afsættes til medfinansiering af projekter på det kommunale vejnet, og i 2024 og 2025 afsættes den samlede pulje til projekter på statsvejnettet.

Projekter på statsvejnettet

Puljen til trafikikkerhedsarbejde på statsvejnettet tager udgangspunkt i de ulykkesproblemer, som er dominerende på statsvejnettet. Vejdirektoratet vil i udvælgelsen af tiltag fokusere på de mest rentable tiltag. Prioriteringen af indsatser sker således efter en vurdering af, hvor stor en ulykkes- og personskadereduktion, der kan gennemføres ved at etablere de foreslåede tiltag. Denne reduktion holdes op mod de forventede omkostninger ved etableringen af tiltagene, hvorefter de mest rentable projekter gennemføres.

Der vil være fokus på forebyggelse af eneulykker og frontalkollisioner samt andre ulykker i åbent land. Indsatserne kan blandt andet være rumleriller, autoværn, lokale hastighedsbegrænsninger i kryds, forbedringer af kryds og rundkørsler m.v.

I årene 2024-2025 foreslås det, at der årligt afsættes 43,5 mio. kr. til statsvejnettet. Derudover afsættes der årligt i årene 2023-2025 1,5 mio. kr. til Vejdirektoratets arbejde med puljeprosjekterne, herunder projektering af projekterne på statsvejene.

Medfinansiering af projekter på det kommunale vejnet

To tredjedele af dødsulykkerne sker på det kommunale vejnet, som udgør 95 % af landets samlede vejnet. De primære ulykkesproblemer på kommuneveje er eneulykker og frontalkollisioner i åbent land, som udgør ca. halvdelen af de dræbte og tilskadedkomne på kommunevejene. Derudover udgør ulykker i kryds samt ulykker med lette trafikanter i byer en stor del af ulykkesproblemerne på det kommunale vejnet, da cyklister og fodgængere er de mest udsatte i trafikken.

Der ligger således et stort potentiale for at styrke trafikikkerheden på det kommunale vejnet. Det er kommunernes eget ansvar, at sørge for investeringer til forbedringer af trafikikkerheden på det kommunale vejnet, men fra tidligere trafikikkerhedspuljer er det dog erfaringen, at kommunerne ofte opskalerer deres budget til trafikikkerhed, når der samtidig er mulighed for at søge medfinansiering fra en statslig pulje.

Det foreslås derfor, at der i 2023 afsættes i alt 43,5 mio. kr. til medfinansiering af projekter på det kommunale vejnet.

Denne pulje dækker over to områder:

- Pulje til medfinansiering af forbedringer på det kommunale vejnet.
- Pulje til beslutningsgrundlag.

Der er stort fokus på dette område, hvorfor det vigtigt at tiltagene bliver iværksat hurtigst muligt. Midlerne foreslås derfor udmøntet allerede i 2023 med en pulje på 42,5 mio. kr., som skal bruges til medfinansiering af forbedringer på det kommunale vejnet, og med 1 mio. kr., som skal bruges til hjælp til kommunerne i forbindelse med udarbejdelse af beslutningsgrundlag.

Pulje til medfinansiering af forbedringer på kommunevejnettet

Puljen på 42,5 mio. kr. til færdselssikkerhedsmæssige forbedringer af det kommunale vejnet foreslås tematiseret i 2-3 temaer med udgangspunkt i ulykkesbilledet på det kommunale vejnet. Tematiseringen vil sikre, at kommunerne målretter deres projekter efter de ulykkesproblemer, der er mest fremherskende i de enkelte kommuner.

De relevante temaer vil tage udgangspunkt i Færdselssikkerhedskommissionen handlingsplan og vil således være indsatser mod eneulykker og frontalkollisioner, indsatser mod ulykker i kryds samt indsatser mod ulykker med lette trafikanter.

De færdselssikkerhedsmæssige problemstillinger er i et vist omfang forskellige i forhold til aldersgrupper og i forhold til køn. Det vil blive tillagt vægt, at projekter, hvor det er relevant, indeholder en begrundet håndtering heraf.

Der sættes en fast tilskudsandel og på baggrund af kommunernes ansøgning indstilles de projekter, der bedst opfylder de udmeldte kriterier, til gennemførelse.

Det foreslås, at tilskudsprocenten fastlægges til 40 %, hvilket giver kommunerne en fast planlægningsramme.

Tidsplan for pulje til medfinansiering af kommunale trafikssikkerhedsprojekter

Processen for udmøntning af midler til medfinansiering af kommunale projekter foreslås at være følgende:

Vejdirektoratet udarbejder en bekendtgørelse om ansøgningsrunden, der sendes i høring og herefter udstedes senest medio oktober 2022, hvorefter trafikikkerhedspuljen annonceres i den kvartalsvise puljekalender (statens-tilskudspuljer.dk) den 1. november 2022.

Forligskredsens behandling af puljen til kommunerne foreslås at følge de nedenfor beskrevne skridt.

Primo januar 2023: Ansøgningsrunden åbner for kommunerne
Ansøgningsrunde til den kommunale trafikikkerhedspulje åbner med ansøgningsfrist den 31. marts.

Maj 2023: Vejdirektoratet indstiller kommunale trafikikkerhedsprojekter
Vejdirektoratet kommer med en indstilling med projekter, der bedst matcher de fastlagte kriterier og temaer.

Juni 2023: Udmøntning af den kommunale pulje
Forligskredsen udmønter den kommunale trafikikkerhedspulje på baggrund af Vejdirektoratets indstilling.

August/september 2023: tilsagn formidles til kommunerne, sådan at projekterne kan nå at indgå i den kommunale budgetproces.

Den nye model med målretning i forhold til temaer skal evalueres efter de første 3 år, hvorefter kriterier og fokusområder for den næste fase kan lægges fast. Dette vil ske på baggrund af et oplæg fra Vejdirektoratet.

Pulje til beslutningsgrundlag

For nogle af de mindste kommuner med begrænsede ressourcer og erfaringer fra trafikikkerhedsområdet, udgør ansøgningsprocessen et forholdsvis stort ressourcetræk. Det foreslås derfor, at Vejdirektoratet udbyder en pulje, hvor kommuner kan hente hjælp forud for ansøgningsprocessen til pulje til medfinansiering af forbedringer på det kommunale vejnet.

Midlerne fra puljen anvendes til at udarbejde et beslutningsgrundlag, som kommunerne kan benytte, når de skal søge om midler i puljen til medfinansiering af forbedringer på det kommunale vejnet.

Puljen vil være målrettet de mindste kommuner, hvorfor kun kommuner med under 25.000 indbyggere vil kunne søge puljen. Hver kommune vil højest kunne søge om 200.000 kr. i tilskud. Ikke ansøgte midler vil blive overført til den kommunale anlægspulje.

Det foreslås, at der som en forsøgsordning afsættes i alt 1 mio. kr. til denne pulje.

Såfremt en kommune vælger at søge om midler fra pulje til beslutningsgrundlag og får midler hertil, vil den på baggrund af beslutningsgrundlaget kunne ansøge om midler til det konkrete anlægsprojekt via pulje til medfinansiering af forbedringer på kommunevejnettet.

Idet der er tale om en forsøgsordning, vil puljen til beslutningsgrundlag blive revurderet efter 2025.

Adfærdsregulerende tiltag

Trafikanternes adfærd har ofte afgørende betydning for, at ulykken sker. F.eks. havde uopmærksomhed eller utilstrækkelig orientering betydning for, at ulykken skete i 67 % af dødsulykkerne i 2020. For høj hastighed, påvirkede trafikanter og chancebetonet kørsel er også nogle af de hyppigste ulykkesfaktorer i dødsulykkerne.

Det foreslås, at der i 2023, 2024 og 2025 afsættes 5 mio. kr. årligt til adfærdsregulerende tiltag. Der vil hvert år blive forelagt forligskredsen et forslag til, hvordan puljen skal udmøntes det kommende år.

De adfærdsregulerende tiltag, som midlerne kan bruges på, kan f.eks. være forsøg med simulatorer, forskellige forskningsprojekter samt undersøgelser og kampagner, som i relevant omfang bør reflektere færdselssikkerhedsmæssige forskelle i forhold til køn og alder.